1
Domov

01:37 Jak jsem se sem dostala? Mohl by mi to laskavě někdo vysvětlit? Ne do téhle kuchyně, myslím do tohohle života. Je noc před školním vánočním koncertem a já tady roztloukám vánoční bochánky. Ne, to není úplně přesné. *Poškozuji* vánoční bochánky, což je daleko náročnější a jemnější proces.

Zahodím luxusní krabici z obchodního domu Sainsbury, vylovím bochánky ze staniolových kalíšků, položím je na kuchyňský vál a udeřím do jejich nevinných moučnatých obličejů válečkem. Není to tak snadné, jak by se snad zdálo, věřte mi. Když do nich uhodíte příliš silně, rozpliznou se, jako když tlustá dáma dělá pukrle – těstovité sukně se po stranách vyboulí a začne jimi prosakovat ovoce. Ale když vedete úder pevnou rukou – představte si asi takový tlak, jako byste chtěli rozmáčknout malého broučka –, vyvoláte mírný drobivý sesuv a pečivo získá příjemný vzhled ne zcela dokonalého domácího výrobku. A právě o takový výsledek mi jde. Domácí pečivo. Domov je tam, kde je srdce. Domov je tam, kde je dobrá matka, která peče pro své děti sladkosti.

A to všechno jen kvůli dopisu, který Emily přinesla ze školy před deseti dny a nyní je připevněný na ledničce magnetickým zvířátkem. Obsahuje žádost, aby „rodiče laskavě dobrovolně přispěli vhodným slavnostním

občerstvením“ na vánoční besídku, která se jako obvykle koná po koncertě. Vzkaz je napsaný malinově červeným tiskacím písmem a dole, hned vedle podpisu učitelky Empsonové, stojí sněhulák s plachým úsměvem a školní čapkou na hlavě. Ale nedejte se zmást křečovitou neformálností ani kamarádskými shluky vykřičníků!!! Kdepak. Dopisy ze školy jsou šifrované a ten kód je v textu zamaskovaný tak rafinovaně, že ho dokážou rozluštit jen příslušníci vojenské kontrarozvědky či provinilé ženy v pokročilé fázi spánkové deprivace.

Vezměte si například slovo rodiče. Když píšou „rodiče“, ve skutečnosti mají na mysli, i dneska, matky. (Přečetl si snad někdy nějaký otec, který žije ve společné domácnosti se svou manželkou, nějaký vzkaz ze školy? Technicky to není zcela vyloučené, aspoň myslím, ovšem v tom případě muselo jít o pozvánku na akci, která se konala nejméně před deseti dny.) A „dobrovolně“? Dobrovolně v jazyce učitelek znamená „pod trestem smrti a/nebo ztráty veškeré naděje, že se vaše dítě později dostane na školu, jakou byste si pro ně přáli“. Pokud jde o „vhodné slavnostní občerstvení“, rozhodně to není něco, co nějaká líná podvodnice koupila v supermarketu.

Jak to vím? Protože si pořád vzpomínám na pohled, který si moje vlastní matka vyměnila s jistou paní Friedou Daviesovou v roce 1974, když jeden malý chlapec v seprané zelené bundě přistoupil k oltáři při dožínkové slavnosti se dvěma plechovkami kandovaných broskví v krabici od bot. Ten pohled byl nezapomenutelný. Říkal: Jaká nemožná cuchta přispěla k oslavě boží štědrosti tím, že zaskočila do krámu na rohu, když náš dobrý Pán jasně požaduje směs ovoce v košíku, zakrytou ozdobným celofánem? Nebo vánočku. Vánočka Friedy Daviesové, pod jejíž vahou se Friedina dvojčata málem hroutila, když ji slavnostně nesla kostelní lodí, byla zapletená stejně pevně jako copy říční víly Lorelei.

„Podívej, Katharine,“ vysvětlovala mi paní Daviesová později nad talířem cukroví, v typické grimase nesouhlasně nakrčila nos a hlasitě vtáhla vzduch do nozder, „jsou matky, které se snaží, jako tvoje máma nebo já. A pak existují osoby, které“ – prodloužené odfrknutí – „se nesnaží.“

Samozřejmě jsem věděla, o koho jde. O *ženy, které si to usnadňují.* Dokonce už v roce 1974 se začaly objevovat první nepotvrzené zvěsti o matkách, které chodí do práce. O ženách, které nosí kalhotové kostýmy, a dokonce údajně dovolují dětem dívat se na televizi, když je venku ještě světlo. Podezření ze zanedbávání vlastních potomků ulpívalo na těch stvořeních stejně vytrvale jako prach na jejich záclonách.

Takže asi chápete, že ještě dřív, než jsem dospěla natolik, abych vůbec pochopila, co znamená být ženou, jsem už věděla, že se ženy dělí do dvou kategorií: Existují skutečné matky, obětavé pekařky jablečných závinů a bdělé strážkyně neposkvrněné čistoty koupelen, a pak jsou tu ty druhé. A v pětatřiceti letech už naprosto přesně vím, ke kterému typu patřím, a nejspíš proto tady uprostřed noci 13. prosince tluču válečkem do vánočních bochánků, dokud nezačnou vypadat jako něco, co s láskou upekla matka. Kdysi ženy mívaly čas péct vánoční bochánky a musely předstírat orgasmy. Dneska už ty orgasmy zvládáme, ale musíme padělat vánoční bochánky. A tomu se říká pokrok.

„Krucinál. Kam Paula schovala cedník?“

„Kate, co tady proboha vyvádíš? Jsou dvě hodiny ráno.“

Ve dveřích kuchyně stojí Richard a mhouří oči proti světlu. Rich ve svém drahém elegantním pyžamu, praném a nemilosrdně ždímaném tak často, že je nyní měkké a vytahané jako kojenecké dupačky. Rich se svými lány anglické slušnosti a trpělivosti, která se začíná ztenčovat. Moje americká kolegyně Candy mu přezdívá Pomalý Richard, neboť projekty v jeho firmě specializované na etickou architekturu postupují tak zvolna, že se nedá poznat, zda se ještě vůbec hýbají. Když vynáší odpadky, zabere mu to půlhodinu, a navíc mi věčně opakuje, abych zpomalila.

„Zpomal, Katie, připomínáš mi tu pouťovou atrakci. Jak se to jmenuje? Ten kolotoč, kde jsou ječící lidi přilepení ke stěnám, dokud se ta zatracená věc nepřestane točit?“

„Centrifuga.“

„To vím. Ale jak se říká té atrakci?“

„Nemám tušení. Údolí smrti?“

„Přesně.“

Chápu, co má na mysli. Ještě nejsem tak úplně mimo, abych nechápala, že život by se asi neměl skládat jen z pokusů o padělání cukrářských výrobků uprostřed noci. A z únavy. Únavy hlubokomořského potápěče, únavy připomínající pouť na dno vyčerpání; po pravdě řečeno, od chvíle, co se narodila Emily, jsem se zpod hladiny téhle únavy nikdy úplně nevynořila. Pět let chodím po světě v olověném skafandru nevyspání. Ale copak mám jinou možnost? Přijít odpoledne do školy s drzým čelem a položit na stůl se slavnostním občerstvením krabici nejlepších delikates ze Sainsbury? Pak by si Emily mohla k *mámě, která nikdy není doma,* a *mámě, která pořád křičí*, přidat ještě *mámu, která se nesnaží.* A až za dvacet let mou dceru zatknou v Buckinghamském paláci při pokusu o únos anglického krále, vystoupí ve zprávách odborník na psychologii zločinců a prohlásí: „Přátelé se domnívají, že všechny psychické problémy Emily Shattockové začaly při školní vánoční besídce, kdy ji její matka, jež se v jejím životě vyskytovala pouze okrajově, zahanbila před spolužáky.“

„Kate? Vnímáš mě?“

„Potřebuju cedník, Richarde.“

„Na co?“

„Abych mohla ty bochánky posypat vanilkovým cukrem.“

„Proč?“

„Protože takhle mají moc dokonalou barvu a každý ve škole okamžitě pozná, že jsem je nepekla sama, takže proto.“

Richard pomaličku zamrká, jako Stan Laurel, když mu zvolna dochází, že se v grotesce schyluje k další pěkné polízanici. „Neptám se, proč potřebuješ cukr. Proč *vaříš*, Katie, copak ses zbláznila? Teprve před třemi hodinami ses vrátila z Ameriky. Nikdo od tebe neočekává, že připravíš něco na vánoční besídku.“

„*Já* to od sebe očekávám.“ Hněv v mém hlase zaskočí i mě samotnou a všimnu si, jak sebou Richard trhne. „Takže kam Paula zašantročila ten zatracený cedník?“

Rich najednou vypadá starší. Vráska od mračení mezi obočím, která kdysi připomínala pobavený vykřičník, se mu prohloubila a rozšířila se v bránu s pěti mřížemi a já si toho ani nevšimla. Můj milý, duchaplný Richard, který se na mě kdysi díval jako Dennis Quaid na Ellen Barkinovou ve filmu *Policie z New Orleans*, mě teď, po třinácti letech rovnoprávného partnerství plného vzájemné úcty a podpory, sleduje pohledem, jakým bígl závislý na nikotinu hledí na šéfa lékařského výzkumu: plně chápe, že takové experimenty jsou zřejmě nutné v zájmu lidského pokroku, ale stejně tiše prosí, aby ho pustili ven.

„Nekřič,“ povzdechne si, „probudíš je.“ Jednou paží v proužkovaném rukávu ukáže nahoru, kde spí naše děti. „A Paula ho rozhodně nezašantročila. Musíš ji přestat ze všeho obviňovat, Kate. Cedník je tam, kde má být, v zásuvce vedle mikrovlnky.“

„Ne, má přece být tady, v téhle skříňce.“

„Od roku 1997 je v zásuvce vedle mikrovlnky. Zlato, prosím, pojď si lehnout. Za pět hodin musíš vstávat.“

Dívám se, jak se Richard vrací nahoru, a toužím vydat se za ním, ale nemůžu nechat kuchyň v tomhle stavu. Prostě nemůžu. Místnost nese stopy zuřivého boje; všude po zemi se válí kousky lega jako šrapnely a párek zmrzačených barbín – jedna beznohá, druhá bezhlavá – pořádá podivný piknik na kostkované cestovní dece, která je stále ještě špinavá od trávy po své poslední výpravě do světa, k níž došlo někdy v srpnu. Na podlaze vedle přihrádky na zeleninu je hromádka rozinek a já vím určitě, že tam byly už to ráno, kdy jsem odjížděla na letiště. Některé věci se ovšem v mé nepřítomnosti změnily: do velké skleněné mísy na borovicovém stole, který stojí u dveří do zahrady, někdo přidal půl tuctu jablek, ale nenapadlo ho vyhodit staré ovoce pod nimi a z hrušek na dně začala prosakovat lepkavá jantarová hmota. Jednu po druhé je házím do odpadkového koše a vždycky se trochu

otřesu, když se dotknu shnilé dužiny. Mísu vypláchnu a osuším a pak pečlivě otřu veškeré pozůstatky té nechutné břečky ze všech jablek, než je vrátím zpátky. Celá operace zabere asi tak sedm minut. Poté začnu z nerezové kuchyňské desky otírat poprašek vanilkového cukru, ale v tu chvíli ucítím odporný pach. Přičichnu si k hadříku na nádobí. Sliz plný bakterií. Stoupá z něj nasládlý odér hnijících květin ve váze, z něhož se mi zvedá žaludek. Jak přesně musí hadr na nádobí smrdět, aby někoho jiného v tomhle domě napadlo, že by se měl vyhodit?

Nacpu ho do přetékajícího koše na odpadky a chci zpod dřezu vytáhnout nový. Žádný tam není. Samozřejmě že tam žádný není, Kate. Nebylas tu, abys nějaký nový koupila. Vytáhnu starý hadr na nádobí z koše a namočím ho do horké vody s kapkou sava. Teď už jen musím připravit na ráno Emilyina křídla a svatozář.

Právě jsem zhasla světlo a chystám se zamířit po schodech nahoru, když mě napadne zlověstná myšlenka. Jestli Paula zahlédne v odpadcích ty krabice ze Sainsbury, rychle rozšíří mezi ostatními chůvami zprávu o mém *velkém podvodu s vánočními bochánky.* Sakra. Vytáhnu krabice z koše, zabalím je do včerejších novin, a když ten balíček vynáším ze dveří, držím ho v natažené ruce daleko před sebou. Venku se rozhlédnu na obě strany, jestli mě někdo nesleduje, a nenápadně to celé zastrčím do velkého černého pytle před domem. Jakmile jsem se zbavila důkazů své viny, můžu konečně odejít za manželem do postele.

Za oknem nad schody v prosincové mlze odpočívá ve svém houpacím křesle nad Londýnem srpek měsíce. Dokonce i měsíc si může dát jednou za měsíc nohy nahoru. Muž na Měsíci, samozřejmě. Kdyby to byla Žena na Měsíci, nikdy by se neposadila. Nebo ano?

Při čištění zubů si dávám načas. U každé stoličky počítám do dvaceti. Jestli zůstanu v koupelně dost dlouho, Richard usne a nebude se pokoušet o sex. Když nebude žádný sex, můžu ráno vynechat koupel. Když vynechám koupel, budu mít čas začít s předstihem prohlížet e-maily, které se za dobu mé

nepřítomnosti nahromadily, nebo dokonce koupit cestou do práce pár dárků. Do Vánoc už zbývá jen deset nákupních dní a já zatím vlastním přesně devět dárků, takže jich musím pořídit ještě dvanáct plus různé drobnosti do punčoch, které si děti připraví pro Santa Clause. A pořád jsem neobdržela zásilku z KwikToy, údajně bleskurychlé internetové dárkové služby.

„Kate, nepůjdeš si už lehnout?“ zavolá Richard z ložnice. Jeho hlas zní trochu mumlavě, zmáhá ho ospalost. Výborně.

„Chtěl bych s tebou o něčem mluvit. Kate?“

„Za minutku,“ odpovím. „Jen se zaskočím podívat nahoru na děti.“

Vystoupám po dalším schodišti o patro výš. Koberec na schodech je tak prošlapaný, že okraj každého schodu vypadá jako mrtvá tráva, kterou najdete pod slavnostním stanem pět dní po svatební hostině. Někdo se tu jednou přerazí. Nad schodištěm zase popadnu dech a v duchu proklínám tyhle vysoké úzké londýnské domy. Když tiše postávám přede dveřmi dětských ložnic, slyším jejich rozdílné spánkové rytmy – jeho prasátkovské pochrochtávání, její princeznovské vzdechy.

Kdykoli nemůžu spát, a věřte mi, snila bych o spánku, kdybych neměla hlavu plnou spousty jiných námětů na sny, vplížím se do Benova pokoje, usednu do modrého křesla a jenom se na něj dívám. Můj chlapeček vypadá, jako by se po hlavě vrhl do bezvědomí – jako malinkatý mužíček, který se pokouší naskočit do zrychlujícího autobusu. Dneska je natažený po celé délce dětské postýlky, leží na břiše s rukama nad hlavou, drobné prstíky sevřené kolem nějaké neviditelné tyče. Vedle jeho tvářičky se choulí ten odporný plyšový klokan Rú, kterého zbožňuje; má polici plnou nejkrásnějších plyšových zvířátek, jaké jen může úzkostný rodič pořídit, a co se rozhodne milovat? Šilhavého vačnatce z koše se zlevněným zbožím u pokladny v samoobsluze. Ben nám ještě nedokáže říct, že je unavený, takže místo toho říká jenom Rú. A bez Rúa nemůže usnout, protože Rú pro něj znamená spánek.

Vidím svého syna poprvé za čtyři dny. Čtyři dny, tři noci. Nejdřív ta cesta do Stockholmu, abych se osobně seznámila s jedním novým klientem, kterého nemáme ještě příliš jistého, a pak mi z kanceláře zavolal Rod Task, aby mi

oznámil, že se mám sebrat a letět rovnou do New Yorku, protože mě potřebuje jeden starý klient, kterého mám ujistit, že nový klient nebude klást přemrštěné nároky na můj čas.

Benjamin mi moje odjezdy nikdy nemá za zlé. Je ještě maličký. Vždycky mě vítá s bezbřehým nadšením jako fanoušek, který zuřivě mává na celebrity při hollywoodské premiéře. Jeho sestra je ovšem jiný případ. Emily je už pět let a svou žárlivost dokáže dát mazaně najevo. Maminčin návrat vždycky znamená zahájení série rafinovaných odmítnutí a trestů.

„Tuhle pohádku mi čte vždycky Paula."

„Ale já chci, aby mě koupal táta."

Královna Matka vítala Wallis Simpsonovou s větší vřelostí, než Emily vítá po návratu ze služební cesty mne. Ale snáším to. Srdce se mi přitom kroutí bolestí, ale vždycky to nějak přetrpím. Možná si myslím, že si to zasloužím.

Nechám Bena pochrupávat a potichu otevřu dveře druhé ložnice. Moje dcera, zalitá pastelovým světlem z noční lampičky ve tvaru Popelky, tam leží nahá jako prst, protože tak spí nejraději. (Oblečení, pokud nepočítáte svatební nebo princeznovské šaty, je pro ni neustálým zdrojem podráždění.) Když ji opatrně přikrývám, škubne nesouhlasně nohama jako pokusná žába. Už když byla Emily miminko, nesnášela nic, co by ji omezovalo v pohybu. Koupila jsem jí takový ten spací pytel na zip, ale ona se v něm vztekle zmítala a nadouvala tvářičky jako bůh větru na okraji starých map, dokud jsem nepřiznala porážku a nedala ten vak pryč. Dokonce i ve spánku, kdy obličej mé holčičky připomíná něžně ochmýřenou meruňku, má energicky vystrčenou bradu. Na jejím posledním vysvědčení byla poznámka: „Emily je velmi soutěživá dívenka a bude se muset naučit lépe snášet prohry."

„Nepřipomíná ti to někoho, Kate?" prohodil tehdy Richard a tiše přitom zaskučel jako štěně, kterému někdo šlápl na ocas – poslední dobou to dělá docela často.

Během uplynulého roku jsem se své dceři několikrát pokoušela vysvětlit – měla jsem pocit, že už je dost stará, aby tomu porozuměla –, proč musí maminka chodit do práce. Protože maminka i tatínek musejí vydělávat